

Hattyudal.

— Gr. Ballestrem Eufemia. —

Édes dalt zeng a hattyu
Tó partján éjszaka.
Bübájként halja által
A táj csendjét dala.
Halk zsongás kél a sásban,
Köszönti a nagy éjt...
Mesés pompájú, hőszin
Láprózsák szanaszét.

S mire az éj eloszlik,
A hajnal fölragyog, —
Rég elzengett a dal már,
A dalnok rég halott.
Kelő nap a virágot
Hív csókkal kelti fel,
A hattyudal az áron
Reszketve hangzik el...

Telekes Béla.

A lámpa alatt.

Irta: MOLNÁR SÁNDOR.

ŐREG POÉTA, RENDŐR, KÉT UR, EGY LEÁNY.

ŐREG POÉTA: (átvirrasztott éjszaka után hajnaltájban hazafelé tart s az utcán egy égre felejtett gázlángpát vesz észre) Köszöntlek bajtárs! Hát téged is égre felejtett a nagy koppantó, mikor új világ virradt? Nos, ugy-e nem épen kellemes tapasztalás: ilyen ostoba, apró lángocskával világítani a nagy világosságnak? Seba! Velem is megese. Egyszer csak én is azon vettem magam észre, hogy körülöttem összes társaim kialudtak s én még a régi módra akarok világítani, mikor az embereknek többé semmi szükségük reám. Bolond állapot, de megeseik s nem kell tulságosan komolyan venni, ha egy pár suhancz ki is kaczag. Eleinte ugyan rösteleni fogod, de abba is bele lehet szokni. Sohse pislogj, kedves barátom, én még nem vagyok a kaczagók közül való, nem hajnyolódom veled s még egy kis közös jere-miádra is hajlandó volnék, ha véletlenül beszélni tudnál. (Indulni akar, de visszafordul.) Aztán nehogy tulságosan megcsodáld azt a keleti világosságot, melyet most látsz először! Az is el fog mulni s ha meg tudnád várni, eljön még egyszer a te világod is. Különben volna egy ideám, bajtárs. Mi volna, ha eloltanálak? Hiszen csak azt tenném jóvá, amit a feledékenység vétett elled. Nekem nem tette meg senki ezt a szívességet; topp bajtárs, én megteszem neked. (A lámpaoszlopon fel akar kúszni, de nehezen megy.)

RENDŐR: (ki jó ideje nézte a levegőbe beszélő poétát, most — mikor a kúszó kísérleteket látja — oda-siet) Hó öreg, itt nem akasztjuk fel magunkat.

ŐREG POÉTA (az oszlop közepén) Mért nem?

RENDŐR: Mert nem engedem.

ŐREG POÉTA: Ugyan? Pedig egyhamar nem akadok ilyen jó helyre.

RENDŐR: Hát csak egy-kettő. Lóduljon!

ŐREG POÉTA: Nem én; nekem tetszik ez a hely. Hanem kérem én valamire, fiatal barátom. Elfelejtettem

montán. O teljesen ismeri és követi az ultramontanizmus elméletét. Öntudatosan és czélszerűen engesztelhetetlen s midőn szívében szenvedély, agyában sötétség nélkül elkárhoztató az államot és az eretnekeket, utána a teljesített kötelesség boldogító öntudatával megy el dínere. Ott elmésen udvarol szép szomszédnőjének s eszébe sincs a felett töprenkedni, vajon igazhívő-e az, avagy eretek?

A másik két vezér más. Ezek ketten magyar nemzeti ultramontanok. Vaszary primást immár a kálvinisták is szívéből szeretik, — mindenesetre jobban, mint a maguk budapesti püspökét. Mondhat már a primás akármit az elkeresztelésről, nincs magyar ember, aki elhinné róla, hogy valósággal a magyar állam megalázására törekszik. Hát hol van ennél a primásnál magyarrabb hazafi? Még az ebédjét is a »Budapesti Hírlap« vezércikkje nyomán főzti.

És hogy milyen ultramontán Zichy Nándor gróf, az is kitűdött a mult héten. Egy derék kálvinista államhivatalnokot temettek s a duszgadzad »ultramontán« nagyur: Zichy Nándor gróf ott ült egy falusi kálvinista templomban órákig s mikor a kálvinista temetőben a kálvinista pap elhagyta, az ultramontán gróf folytatta — még pedig szívhez szólóan — a gyászbeszédet, biztosra vévén abban, hogy a kálvinista halott akadálytalanul üdvözölni fog.

Mióta aztán ilyesmiket látunk, csoda-e, ha az »ultramontán« szó régi gonosz varázsa elveszett?

Ultramontán!

Nos hát ultramontán. Elvégre is kisuult, hogy az ultramontanok szintén emberek. Sőt esetleg igen derék, nemes és fölvilágosodott emberek.

Aramis.

Ki sokat fontolgat, keveset fog alkotni.

Schiller.

Kicsi legyezővel
Arczod elé tárva
Jelre-jelt adsz titkon
A te szeretődnek,
S ó csodák csodája!
A mi téged kúszit,
Lángokat szít bennem!

Spanyol népdal.

Bűszke ember csak a természettől fogadhat el ajándékot; ez sohsem vágya szemébe azt a kellemetlen titkot, hogy neki valamit ajándékozott.

A poéták statisztikája, hogy mi mindenért szerethet meg egy nő valakit, még nem egészen teljes. Megszerethet egy nő valakit azért is, mert nem érdemli meg.

Az istenben való hitet nem a hívők tartották fenn, hanem a hitetlenek.

kötelet magammal hozni, pedig azt csak belátja, hogy kötelet nélkül nem akaszthatja fel magát az ember.

RENDŐR: Ne fecsegen, hanem jöjjön le.

ÖREG POÉTA: Miért mennék, mikor nekem itt tesz-
szik maradni?

RENDŐR: Mondtam már, hogy itt nem öljük meg magunkat.

ÖREG POÉTA: Dehogy nem. Az életemet elvehetik, mert az a maguké, de a halálomhoz nincs jussuk, az csak az enyém.

RENDŐR (*lerántja az osslopról*).

ÖREG POÉTA: Köszönöm, barátom, még erősebben is megölhető voltam.

RENDŐR: Hol lakik?

ÖREG POÉTA: A históriában.

RENDŐR: Ne mókázzon az ur. Feleljen becsületesen.

ÖREG POÉTA: De nekem nem tetszik felelni.

RENDŐR: Akkor bekisérem.

ÖREG POÉTA: Az meglehet.

RENDŐR: Nem meglehet, hanem....

ÖREG POÉTA: Várjon csak, fiatal barátom, ne mér-
gelődjék. Hát ismer maga engem?

RENDŐR: Ismeri az ördög.

ÖREG POÉTA: Azt tudom. És ön, kedves barátom?

RENDŐR: Mondtam már, hogy nem ismerem.

ÖREG POÉTA: És mégis így gondomat viseli? Látta, ez szép magától. Sohsem hittem volna, hogy ilyen becsületes emberek is vannak a világon.

RENDŐR: Eh, nincs időm annyit fecsegni. Egy-
kettő!

ÖREG POÉTA: Pedig szerettem volna magával beszél-
getni. Olyan ritkán találkozom okos emberrel....

RENDŐR (*mérgesen*): Azt akarja, hogy bekisérjem?

ÖREG POÉTA: Azt mondtam? Lám, pedig egészen
másra akartam kérni. De olyan szórakozott vagyok.
Hja, az öregség!

RENDŐR: Mi közöm hozzá!

ÖREG POÉTA: Sohse tetteesse magát, ön érdeklődik
irántam. Hisz megmutatta.

RENDŐR: Nem is tudom, mért állok itt magával.

ÖREG POÉTA: Valóban, én sem vagyok vele egé-
szén tisztában.

RENDŐR: Menjén haza!

ÖREG POÉTA: S nem is kíváncsi, hogy ki vagyok?

RENDŐR: Valami szegény ördög.

ÖREG POÉTA: Nagyon elmés és majdnem eltálatta.
Bankár vagyok.

RENDŐR (*gúnyosan végignézi*): No hiszen a maga
aranyait sem látta még emberfia.

ÖREG POÉTA: Nem. Eláztam, hogy senki se találja
meg. De ha szépen kér, magát teszem az örökösömmé.

RENDŐR: Bolondnak néz engem?

ÖREG POÉTA: Azt mondtam? Pedig egészen mást
akartam mondani. De olyan szórakozott vagyok. Hja....

RENDŐR:Az öregség. Mondta már.

ÖREG POÉTA: Milyen figyelmes, hogy megjegyezte
magának.

RENDŐR: Vén bolond. (*Indul*).

ÖREG POÉTA: Ne menjen el, fiatal barátom.

RENDŐR (*visszaszól*): Majd a maga ostobaságait
hallgatom.

ÖREG POÉTA: Hát most már felakaszthatom magam?

RENDŐR: Haza menjen vagy megbánja!

ÖREG POÉTA: Hunyja be egy kicsit a szemét, hisz
nem sokáig tart.

RENDŐR: Ez már mégis sok.

ÖREG POÉTA (*hirtelen kiáltva*): Ne gorombáskodjék,
mert felakaszthatom.

RENDŐR: (*csöndesebben*) Ne lármázzon!

ÖREG POÉTA: Én lármázni akarok, tudja? Semmi
közé hozzá, tudja?

RENDŐR: Mi lelte magát?

ÖREG POÉTA: Ugy-e megjedte? (*Nevelve*) Nagy
hunczut vagyok én.

Egy ur: (*jön*) Mit lármáznak itt?

RENDŐR: Ez a vén bolond lábatlankodik.

Egy ur: (*az öreg poétához*) Mért nem megy haza?

ÖREG POÉTA: Magára vártam. (*Ságva*) Köszönöm,
hogy nem árult el; inkognitóban akarok maradni.

Egy ur: Mit beszél itt össze-vissza? Sohse láttam
magát.

RENDŐR: Azt mondja, hogy bankár.

ÖREG POÉTA: Azt mondtam, hogy bankár vagyok?
Rosszul fejeztem ki magam. Példégenyt akartam mondani.

Egy ur: (*a rendőrhöz*) Hisz ez bolond!

ÖREG POÉTA: Látta maga buksi, ez az ur mindjárt
észrevette. (*Megrázza az ur kezét*) Köszönöm, hogy
megtanította ezt a legényt.

Egy ur: Kisérje el szegényt valahová!

ÖREG POÉTA: Együtt mehetünk mind a hárman.
Ilyen pompában úgyi ritkán kerülünk össze.

Egy másik ur: (*megáll a csoport előtt*).

ÖREG POÉTA: (*köszönti*) Egészségére váljék a haj-
nali levegő!

RENDŐR: Ne tessék rá hallgatni. Bolond.

ÖREG POÉTA: Ugyan rendőri barátom, nem kell az
embert mindjárt elárulni. (*A második urhoz*) Nem mál-
tőztatik hozzánk szegődni?

A másik ur: (*a rendőrhöz*) Ki ez az öreg?

RENDŐR: Tudja a manó. Egyszer azt mondja, hogy
bankár, aztán meg, hogy péklegény.

ÖREG POÉTA: Azt mondtam, hogy péklegény?
Rosszul emlékeztem. Bíró vagyok.

RENDŐR: (*gúnyosan*) No hiszen....

ÖREG POÉTA: Maga kis ravasz, ugy-e nem hiszi?

RENDŐR: Bolond volnék.

ÖREG POÉTA: Az urak sem hiszik? (*Megszólít egy
varróleányt, ki arra megy*). Kisasszony kérem, ön sem
hiszi, hogy bíró vagyok?

A LEÁNY (*halk sikoltással elfut*).

ÖREG POÉTA: No ha senki sem hiszi, akkor való-
színűleg nem vagyok bíró. De majdnem biztosan merem
állítani, hogy az urak sem bírák. Vagy igen?

A KÉT UR: Rendőri, vigye el ezt a szegény embert.

ÖREG POÉTA: Csak sohse vigyen. Nem vagyok én
sokkal bolondabb, mint az urak. (*A még mindig égő
lámpához*). Látod, barátom, akik utánunk jönnek, alka-
lom adtán épp oly ostobák tudnak lenni, akár csak mi.
(*Megemeli a kalapját*) Jó reggelt uraim. (*Lassan, mál-
tóságosan elsétál. A rendőri vállait vonogatja. A két
ur nevet*).

Nem a nagy hőseknek vagyunk hiányában, hanem a nagy ellen-
ségeknek. Mindenki tudna hős lenni, de mi haszna, ha a sárkány,
melyet megtámad, gyíkká törpül és kisiklik.

Egynemely elmében minden megfordítva tükröződik — épen mint
a folyamban.

A szerencse az az ábécze, melyből az összes szavakat formálni lehet.

Fél igazság dupla hazugság.